

Bëny de Gueel de Loi ku Pial de Akutnhiim

Health and Community Services Complaints

Commissioner (HCSCC)

Dic yithku tē yinë yin Pial kuɔ Luɔi de Akutnhiim
Nyuuth de Löŋ de HSCC nē yith ke pial ku loi ke akutnhiim nē Junub Atharalia.

Në Löŋ de HSCC(About the HSCC Charter)

Löŋ de Guel (2004) ku Loi ke Akutnhiim de Pial de Junub Atharalia, **Löŋ de Pial ku Yith ke Loi ke Akutnhom (Charters of Health and Community Services Right).**

Löŋ de HSCC ka cē yith tääü ènɔn koc ye pial dac koor ku loi ke akutnhiim nē Junub Atharalia, ku koc ke bëi, koc ye kony ku koc cē keek kuany bükì luui nē nyin de raan koor luɔi kuɔ gëmë luɔi.

Loi ka nɔŋiic kæk juɛc kuötiiic ke pial ku loi ke akutnhiim nē miri, yan cie miri ku koc ke pëc.

Löŋ de HSCC ka be dhiil luɔi nē (The HSCC Charter will be used by):

Koc ye yiën luɔi (Service Users):

- Bë koc kuony bükì yith ken njic tē koor kuɔ luië keek pial kuɔ luɔi de akutnhiim.
- Të gueel kek raan ye keek yiën luɔi --bë kony nē kæk ye yok cok rac.

Wärken ke luɔi (Service providers):

- Ka ye koc ye yiën luɔi lëk nē yith ken.
- Të dhuk kek gueel nhom-- ka ye luui ku nyothkë yan neŋjic kë cē röt wuɔöc.
- Kaa ye jam kenë koc ye yiën luɔi nē kueer benë luɔi luɔci thìn apieth.
- Ke ye raan töu cilic ye kärj cökpin yapieth.
- Bë gueel ku tē cē luɔi gueel ya lëk HSCC, cē men de löŋ de yith ke HSCC.

Bëny de Gueel ku Pial de Loi ke Akutnhiim (The Health & Community Services Complaints Commissioner) :

- Bë lëek ya bëi, piöc ku jiäm nē yith ke koc ye yiën luɔi.
- Të cenë guel ènɔn HSCC, ke ka yee tñj men cē wun-de-luɔi luui yapieth.
- Bë ya daai ku gueel kæk ye guel cok loi ku kueer benë loi cökpin yapieth.

Löŋ de HSCC ka nɔŋic:

Löönj ke nyuuth ka 5 (5 Guiding principles):

Wuɔöc (Diversity)- kuan de raan ciën nē Junub Atharalia kee amatnhom nɔŋic koc wëëcë ciëj, kæk koorë keek, dhuenjen ku kueer ke pëir ku yekënë ka bë dhiil njic ku riüe (thek).

Nan täk (Decision making capacity)- koc kök kaa lëu bükì ciën riel ye kek tak nē gupken nē kë tueen yapieth, nɔŋki yäntöök, biäk cē riäök nē ke gup kuɔ kæk gòl röt. Ciën riel de täk ka lëu bë jäl kuɔ ka lëu be töu ke cie kë jiël, nē biäk ku nē èbën. Na nɔŋ raan ciën riel de luɔi de täk ke raan nē ye yiën luɔi ka be dhiil kony ago täk looi. Na cìn raan riel de täk ke raan gëm luɔi ka bë raan dë mat kuɔ koor raan dë bë gäm riel nē nyinde yic bë täk loi, nɔŋic raan tñje. Koc cìn täk kaa cï lëu bë keek pën gëm de pial kuɔ loi ke akutnhiim.

Röm (Partnership)- Röm lajik nē kaam de koc ye yiën loi, koc ye koc tñj, ku koc ye koc yiën loi, kee ciën kereec yok koc juakic, loi pieth dït ku kæk pieth arëet ye keek yok thìn. Yekënë ka koor röm de lëek töu ku lui koc röt nē riëeu.

Ban yee raan gëm luɔi yok (Provider contribution) - Koc ye luɔi gam nē pial ku loi ke akutnhiim ka ye keek njic nē ban yekë looi nē tñj-de-pial, tää-apieth ku piath de koc ke pëc.

Riel (Authority) - Yith koc kaa lëu bükì rac tē cenë löönj kuɔ akööth bë ke ya kuanyiic tëëu.

Löön̄ ke yith kaa 8 (8 Charter rights):

1. **Yök- Yii benë pial ku loi ke akutnhiim ya yok (Access- Rights to access health and community services).** Ƴen nɔŋ̄ yii ba pial ku loi ke akutnhiim ya yok thöŋ̄ kenë kæk kaar keek nyic keek.
2. **Ciën kérac- Yii bë dhiil ciën kérac cít ɳet (Safety – Right to be safe from abuse).** Ƴen nɔŋ̄ yii bë ȳe cie ɳet, kuo ba lören̄ nē yaanjic, ku ba dhiil naŋ̄ lön̄die ku lören̄ cë keek tääu nē rïu de yith ke koc. Ƴen nɔŋ̄ yii bë ȳen yiën̄ loi cíniic atekthok ku yaan̄.
3. **Piath- Yii de ḡem de loi pieth (Quality – Right to high quality services).** Ƴen nɔŋ̄ yii ba yok nē loi cín kärsc bë ȳen yok, naath keek pieth, kenë kæk kaar keek ku ye keek looi nē tít de nyin, tēet ku mēen̄e keek. Loi ye yiën̄ ȳen ka bë dhiil lō kenë lören̄, tēet dít, lören̄ pieth ke císej, ku lören̄ kök pieth töu. Karsc ye röt luɔi ȳen ka ye keek guir̄ keke dësej keek bë juén̄ de pial nyuɔoth.
4. **Riëeu- Yii be ȳe töök nē riëeu (Respect – Right to be treated with respect).** Ƴen nɔŋ̄ yii be ȳe dhiil töök nē dhuëen̄, thëk, ku riëeu. Ƴen nɔŋ̄ yii bë ȳe gäm̄ loi yenéke cienda, yänhda, piathda ku duciëñ de raan riëu.
5. **Lëék- Yii bë ȳe dhiil lëk (Information – Right to be informed).** Ƴen nɔŋ̄ yii bë ciën kë thian, de lëék, püŋ̄ apieth ku nē kemken, nē loi, töök, lōc ku yön̄de nē kueer lëu bï ȳen ye piŋ̄. Të koɔr̄e yen, ȳen nɔŋ̄ yii bë ȳe yiën̄ athok pieth.
6. **Met de röt thïn- Yii de met de röt nē kë loi yic (Participation – Right to actively participate).** Ƴen nɔŋ̄ yii ba töu nē kæk täk keek yiic kedhia ku lören̄ de loi cë keek kiëet ku löm̄ke. Ƴen nɔŋ̄ yii ba kony ku täu nē nyinic aguo lëu ba röt mat thïn̄. Ƴen nɔŋ̄ yii ba kör nē jiëem̄ ku o leek nē yän kök. Ƴen nɔŋ̄ yii ba miöc, ba gämdie nyaai nē kaam cë röt yok ku o rœec gäm̄.
7. **Muöny- Yii de muöny ku athiaan (Privacy – Right to privacy and confidentiality).** Ƴen nɔŋ̄ yii bë kæk kiëen̄ kuöm̄ riëu ku bë lëék yenéke ȳe njic cuöök luel ku kumke nhim. Lëék yenéke ȳen njic kaa cí keek bë dhiil lueel tē cín gämdie, akee tē koɔr̄e lueelden bë kë rœecdie tekic, kuo bë kéræec dít nyicci piür gël, piath, kuo ciën kérac, kuo tē koɔr̄e lören̄ yen. Ƴen nɔŋ̄ yii ba thiëc ku ba kæk cë keek göör nē ȳen tñj, akee tē cenë lören̄ pën tñjden tääu. Ƴen lëu ba raan/koc kuany, koc lëu benë ke lëék rœm.
8. **Bëér- Yii de beer ku/kuo guel (Comment – Right to comment and / or complain).** Ƴen nɔŋ̄ yii bë ȳen piŋ̄ ku ba bëér nē, kuo ba guel nē ban̄ de loi kaar keek kuo loi ye keek yiën̄ ȳen. Ƴen nɔŋ̄ yii bë gueldie dac thöl apieth tē cín gääu, ku tē cín luɔi de nhom nē kë cí ȳen guel looi. Ƴen nɔŋ̄ yii ba raan koɔr̄ lōc bë töu nē nyindie yic ago ȳen ya kuony ku yee këdje lueel tē guel ȳen. Kæk kiëen̄ ya keek dhuk nhim ku gueelkie kaa ye keek guir̄ keke dësej keek ago juén̄ de luɔi waarr röt nyuɔoth.

Yök HSCC

Na koɔr̄ lëék kök nē lören̄ ke HSCC ke pial ku yith ke loi ke akutnhiim nē Junub Atharalia

Col Luoi de Thiëc, Köl de Tök----alo gut nē Köl de Duan, gol nē thaas 9:00 nē rial-- agut en thaas 5:00 thëei nē **8226 8666** kuo bïi to bii ke Junub Atharalia nē talapun piiny **1800 232 007**

TTY

Talapun **133 677**

Talapun **1800 555 677** (bëi bii SA nē talapun piiny)

Na cuku lëu buku cätdü dac dhuk nhom tē cín gääu, yïn län wan wätdü nē makäna ye wël dömiic ku yïn buku çöö.

Gäär̄e énor̄: **HSCC**, PO Box 199, Rundle Mall, SA 5000.

Nem **HSCC** Webthait www.hscsa.sa.gov.au

Tuɔocë email énor̄ **HSCC**: info@hscsa.sa.gov.au

Tuɔocë Pakth énor̄ **HSCC** nē 82268620